

Kiriku Elu

Mai 1990

Besti katoliiklaste haalokandja

3. (6.) number

Victimae paschali laudes
immolent Christiani.
Agnus redemit oves;
Christus innocens Patri
reconsiliavit peccatores.
Mors et vita duello
confluxere mirando:
dux vitae mortuus,
regnat vivus.

Dic nobis Maria,
quid vidisti in via?

Sepulchrum Christi viventis,
et gloriam vidi resurgentis:
Angelicos testes,
sudarium, et vestes.
Surrexit Christus spes mea:
praecedet suos in Galileam.

Scimus Christum surrexisse
a mortuis vere:
tu nobis, Victor Rex,
miserere.
Amen. Alleluia.

preester Wipo
(† pärast aastat 1046)
Ülestõusmispühade sekvents

Kiites veatut Paasatalle
ohvreid toogu kristlased.
Kes tõi rahu maailmale,
päästis põrgust patused
lunastuse kinkis meile
Pidas eluvõitlust,
rasket surmaheitlust,
suri ristipuul,
ärkas ellu.

Meil ütles, Maarja,
mida nägid sa hauas?

Lunastaja hauda tühjana
nägin, sest et auge üles tõusis ta
Inglid mulle rääkisid,
surilinu näitasid.
Tõusis surnuist minu lootus,
Galileas jüngritele ilmus.

Teame nüüd, et Kristus tõusis
surnuist üles tõesti!
Meile armu heida,
Valitseja!
Aamen. Halleluuja.

tõlkis isa Rein õunapuu

p. Töömees Joosep. Mälestuspäev	T 1.	Ap 7,51-8,1a; Ps 30; Jh 6,30-35
p. Athanasius, piiskop ja Kiriku doktor. Mälestuspäev	K 2.	Ap 8,1b-8; Ps 65; Jh 6,35-40
PP. APOSTLITE FILIPPUSE JA JAAKOBUSE PUHA	N 3.	1 Ko 15,1-8; Ps 18; Jh 14,6-14
	R 4.	Ap 9,1-20; Ps 116; Jh 6,52-59
	L 5.	Ap 9,31-42; Ps 115; Jh 6,60-69
	P 6.	Ap 2,14a.36-41; Ps 22; 1Pe 2, 20b-25; Jh 10,1-10
	E 7.	Ap 11,1-8; Ps 41; Jh 10,11-18
	T 8.	Ap 11,19-26; Ps 86; Jh 10,22-30
	K 9.	Ap 12,24-13,5; Ps 66; Jh 12,44-50
	N 10.	Ap 13,13-25; Ps 88; Jh 13,16-20
	R 11.	Ap 13,26-33; Ps 2; Jh 14,1-16
pp. Nereus ja Achilleus; p. Pancratius	L 12.	Ap 13,44-52; Ps 97; Jh 14,7-14
	P 13.	Ap 6,1-7; Ps 32; 1P 2,4-9; Jh 14, 1-12
P. APOSTEL MATTIASE PUHA	E 14.	Ap 1,15-17.20-26; Ps 112; Jh 15, 9-17
	T 15.	Ap 14,19-28; Ps 144; Jh 14,27-31a
	K 16.	Ap 15,1-6; Ps 121; Jh 15,1-8
	N 17.	Ap 15,7-21; Ps 95; Jh 15,9-11
p. Johannes I. paavst ja märter	R 18.	Ap 15,22-31; Ps 56; Jh 15,12-17
	L 19.	Ap 16,1-10; Ps 99; Jh 15,18-21
p. Siena Bernardinus	P 20.	Ap 8,5-8.14-17; Ps 65; 1Pe 3, 15-18; Jh 14,15-21
	E 21.	Ap 16,11-15; Ps 149; Jh 15,26-16,4
	T 22.	Ap 16,22-34; Ps 137; Jh 16,5-11
	K 23.	Ap 17,15.22-18,1; Ps 148; Jh 16, 12-15
KRISTUSE TAEVASSEMINEMISE SUURPÜHA	N 24.	Ap 1,1-11; Ps 46; Ef 1,17-23; Mt 28,16-20
p. Beda Venerabilis; p. Gregorius VII. paavst	R 25.	Ap 18,9-18; Ps 46; Jh 16,20-23a
p. Filippo Neri, preester. Mälestuspäev	L 26.	Ap 18,22-28; Ps 46; Jh 16,23b-28
p. Canterbury Augustinus	P 27.	Ap 1,12-14; Ps 26; 1Pe 4,13-16; Jh 17,1b-11a
	E 28.	Ap 19,1-8; Ps 67; Jh 16,29-33
	T 29.	Ap 20,17-27; Ps 67; Jh 17,1-11a
p. Jeanne d'Arc	K 30.	Ap 20,28-38; Ps 67; Jh 17,11b-19
PUHIMA NEITSI MAARJA KOLASKAIGU PUHA	N 31.	Sf 3,14-18a (v Ro 12,9-16b); Jes 12; Lk 1,39-56

PAASAKÜÜNLA SÕNUM

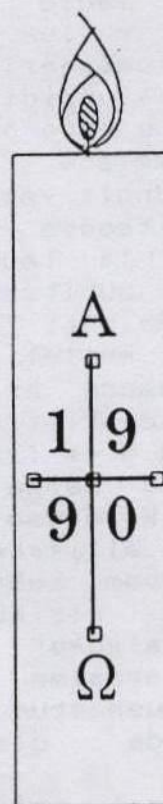
Valgus ja tuli on lähedalt seotud Ülestõusmispuhadega, tähendab ju Kristuse Ülestõusmine. Tema võit surma üle, valguse võitu pimeduse ja selle riigi üle.

Juba algkiriku aegadel oli kristlaste hulgas levinud komme süüdata ülestõusmisööl lambid ja küünlad. Keiser Konstantinus käskis valgustada kogu Rooma linna sel pühal ööl, et see oleks "kirkam kui sädelevaim päev". Kirikuisa Gregorius Nazianzist räägib küünlaprotsessioonidest ülestõusmisööl, "sel sädelev ööl, mil peame Ülestõusmise püha valgusemeres". Rooma kirikutes oli omal ajal kombeks tuua ülestõusmispuha eelõhtut valgustama kaks mehekõrgust küünalt.

Üheainsa paasaküünla kasutamise komme on pärit Galliast. Seal toodi kirikusse suur küünal, mis pidulikult pühitseti ja millele diakon laulis ülistushümni. Sealtsamast pärinevad ka teised paasaküünlaga seotud kombed, mida praeguses liturgias kasutatakse.

Uue tule süütamise ja pühitsemise järel joonistab preester küünlale ristimärgi ning ütleb: "Kristus eile ja täna, algus ja lõpp." Siis kirjutab ta risti ülemise ja alumise otsa juurde kreeka tähestiku esimese ja viimase tähe, lausudes: "Alfa ja oomega." Samal ajal, kui preester jätkab: "Tema oma on aeg ja igavik, tema päralt olgu vägi ja au igavestest ajast igavesti. Aamen", kirjutab ta risti nurkadesse käesoleva aasta numbrid. Kristuse viie haava mälestuseks kinnitab ta risti haarade otstesse ja ristumiskohale viis punasesse vahasse kastetud viirukitera ning ütleb: "Oma pühade haavade läbi kaitsku ja varjaku meid Kristus, meie Issand. Aamen." Siis süütab preester uuest tulest paasaküünla, lausudes: "Kristus on auge surnuist üles tõusnud. Tema valgus kaotagu pimedus meie südameist."

Kristuse haavu meenutavate viirukiterade kasutamine paasaküünlal, millest on saanud kaunis ja juurdunud komme, tuleneb muide keelelisest väärtõlgendusest. Kui algkiriku aegadel räägiti küünla pühitsemisest, kasutati sellist ladinakeelset väljendit, mis XIV sajandil tähendas ka viirukit, ja seetõttu võeti terad kasutusele.

Kui paasaküünal on süüdatud tõstab diakon (diakoni puudumisel preester) selle üles ja laulab "Lumen Christi (Kristuse valgus)" millele kogudus vastab lauldes: "Deo gratias (Tänu olgu Jumalale). Kiriku keskel vastulaulmist korraldab ning paasaküünlast süüdatakse kirikuliste käes olevad küünlad. Kui protsessioon jõuab altari juurde lauldakse vastulaulu kolmandat korda ning kirikus süüdatakse kõik tuled.

Sellel pidulikul protsessioonil on kaks tähendust. Ühelt poolt meenutab ta tulesammast, mille abil Jahv juhatas kõrbes Egiptuse orjusest põgenevat Iisraeli rahvast tootaturmaale. Teisalt viitab ta Jeesuse sõnadele: "Mina olen maailma valgus. See, kes minu järel käib, ei käi pimeduses, vaid temal on elu valgus."

Diakon asetab küünla spetsiaalsele alusele altari kõrval ja laulab Exultet- (Rõõmusta) ülistushümni. See tundmatu autori koostatud kaunis hümn, mis on täis võrdluspilte pärineb IV sajandi algusest ning on vanim teadaolev kristlik ülistuslaul ülestõusmise auks. Hingeliigutavate sõnadega kirjeldab hümn Kristuse ülestõusmist ning ülestõusmisõ saladust. Laulu lõpul tervitatakse küünalt valguseandjana ja võrreldakse seda Kristusega, koidutähega, mis ei looju kunagi.

Keskajal oli kombeks, et diakon laulis Exultet-hümni pikast rullraamatust, mis laulu edenemist mööda puldil lähti rullus. Tekst oli rikkalikult illustreeritud, kuid kõik pildid olid tagurpidi - nii jäid nad koguduse silme ette õigetpidi.

Ülestõusmisöö teenistusel vajatakse küünalt veel korra: ristimisvett pühitsedes asetab preester küünla vette ja lausub: "Kõigeväeline Jumal, pühitse oma armastatud Poja läbi seda vett Püha Vaimu väega, et need, kellel ristimise kaudu on osa Jeesuse Kristuse surmas, võiksid selle ristimise läbi koos Temaga tõusta üles igavesele elule." Sõnad näitavad selgelt, et liturgia peab küünalt Kristuse sümboliks ning Tema püha väe allikaks.

Üha harvem kohtab veel vana kommet, et kirikulised viivad "Ülestõusmisvalguse" paasaküünlast süüdatud laternates kodudesse ja surnuaiale uuendatud usu ja üle surma piiride ulatuva lootuse märgiks.

Paasaküünal seisab altari kõrval kogu 50-päevase Ülestõusmisaja ja ta süüdatakse iga missa ajaks, ka argipäevadel. Enne Vatikani II Kirikukogu poolt sisseviidud liturgilisi uuendusi seisis ta seal vaid Taevasseminispühani. Sellel kombel ei olnud kindlat liturgilist alust, kuid ta näitas, kuivõrd tihedalt paasaküünalt seostati Kristusega.

Ka ülestõusmisaja järel on paasaküünlal tähtis koht liturgias. Teda hoitakse baptisteeriumi iuures ning alati, kui kirikus toimub ristimine, ta süüdatakse. Sealt võetakse tuli ristimisküünlale. Paasaküünalt kasutatakse ka matusel: see põleb kirstu peatsipoolel, meenutades Kristuse ülestõusmist ja Tema võitu surma üle.

("FIDESest" nr 7/1990)

Rist särab võidulipuna,
mis surma tõi kord kuningal,
kes üles tõusis võitjana
ja inimkonna lunastas.

Kes kinkis oma südame,
mis odalöögist haavatud;
meid pesi oma verega
ja taastas meie süütuse.

Nii tõeks sai, millest kuulutas
kord Taavet oma lauludes -
kuis risti läbi valitseb
meid Jumal oma hiilguses.

See imeline ristipuu,
nüüd purpuriga ehitud,
on tõusnud üle maailma,
sest Lunastajat kandnud ta.

Ja inimkonna õnnistus
on tema tüvel rippunud;
seeläbi päästev kannatus
on põrgu võimu kaotanud.

Nüüd ole tervitatud Sa,
me lootus õndsust pälvida:
Me ülekohus hävita
ja armuga meid kinnita.

Kolmainust, Püha Jumalat
kõik Tema loodu austagu
ja õndsust, ristilt lähtuvat,
me hinged tasuks oodaku.

Venantius Fortunatuse
(† pärast aastat 600)
hümni VEXILLA REGIS PRODEUNT
tõlkinud isa Rein õunapuu

KALEIDOSKOOP MAAILMAVAADETEST (Malinski; algus KE 89,nr.2)

Kas inimese elul on mõte? Mida see tähendab? Kas see üldse midagi tähendab? Kas minu töö tähendab ainult "minu tööd" ja ei midagi muud? Kas minu kahju tähendab ainult "minu kahju" ja minu rõõm "minu rõõmu"? Aga kui ei, mida siis veel? Kas elu saab kujundada loogiliseks tervikuks? Kas elu teenib mingit eesmärki, midagi või kedagi? Kas minu elul on väärtus millegi või kellegi jaoks?

Kui inimese elul on mõte, siis pole minu oma erand - vastupidine oleks julm. Kui elul on mõte, siis ma pean selle teada saama, et minu argimõtted ja -teod oleksid sellega kooskõlas.

Küsimusele, milles on elu mõte, on antud ja antakse väga erinevaid vastuseid. Toon sulle mõned kõige lihtsamad näiteks:

"Elu on mõttetu. Inimene on siin maailmas otsekui suur arusaamatus. Ta on üksildane, suletud iseenda olemise ringi, kuhu keegi ei suuda sisse tungida. Teda ähvardavad ümbritsev loodus ja teised inimesed, alati peab ta end tundma läheneva surma palge ees seisvana. Aga vaatamata sellele, et elu on mõttetu, peame me käima püstipäi, võitlema inimeseks jäämise eest."

"Ainus mõte, millega inimene võib oma elu täita, on püüd säilitada võimalikult kaua hea enesetunne ja tervis, vältida osavalt kõiki kannatusi ja vaimset kokkuvarisemist ning anduda täielikult oma loomuse vajaduste rahuldamisele."

"Ainult meeldiv elu on mõttekas. Ma ei pea silmas äärmusi, sest need lähivad lõpuks üle iseenda vastandiks, vaid mõdukat suhtumist kõigesse, mis võib üri-kese füüsilise rahulduse kõrval tuua eelkõige vaimset rahuldust, kui me kasutame kõike, mida pakub meile kaasaegne kultuur."

"Elu mõte väljendub enese arendamises isiksuseks nii intellektuaalsest, moraalsest kui emotsionaalsest küljest. See peab algama juba lapseas hea kooliharidusega ja teadmiste iseseisva süvendamisega. Kõige tähtsamaks tuleb pidada oma mõttemaailma avardamist, avatust moraali probleemidele, ilumeele arendamist - inimeseks olemist selle sõna kõige sügavamas tähenduses."

"Elule annab mõtte inimeste, ühiskonna teenimine; rahva teenimine, kes ei mõtle ainult iseenda huvidele, vaid täidab tähtsat ülesannet ka teiste rahvaste ees."

"Varanduse kogumine ja ametiredelil

edasijõudmine ei väljenda inimese elu mõtet, see sisaldub pigem võitluses vaimsete väärtuste eest. Inimene peab võitlema nälja, majandusliku mahajäämuse, kirjaoskamatus, ebausku, ühiskondliku ebarõrdsuse, inimese ekspluateerimise vastu inimese poolt."

"Elu saab mõtte armastavalt Jumalalt, kui inimene seab armastuse oma elu kõige tähtsamaks põhimõtteks. Kõige lähemake teeks Jumala juurde on eeskujud võtmise Jeesusest Kristusest."

Esimesel pilgul tunduvad need vastused üsna sarnastena, nii et üpris hõlpsalt oleks mitut neist ühe nimetaja alla tuua, kui üht vaadet ei saaks käsitleda üleminekuetapina teise juurde. Kuigi see tingimus muudab vähe, on ta ometi olemuslikult tähtis. Olemuslikult sellepärast, et küsimus elu mõttest pole juhuslik, vaid on peaaegu iga filosoofia keskne osa. Filosoofilistes süsteemides on elu mõtte otsingul praktiline iseloom, kuna see väärtustab enamal või vähemal määral põhimõtteid, millele rajaneb inimese käitumine. Mitte ainult mõistus, vaid ka tahe haaratakse siin tegevusse ja filosoofilistest seisukohtadest saavad veendumused, mis määravad kindlaks vaatenurga elutõelusele, võimaldavad seda hinnata, kujundavad ellusuhtumise. Lühidalt võiksime seda nimetada m a a i l m a v a a t e k s.

Kokkuvõtteks: küsimus elu mõttest on maailmavaate juur. Selle ümber kristalliseeruvad filosoofilised seisukohad, mis maailma olemuse väärtustamise kaudu on inimesele stiimuliks ja lipukirjaks. Veendumuste taga on teoreetilised arutlused selles filosoofias, millega nad on kokku kasvanud. Kuid iga filosoofia, iga filosoofiline süsteem on mingiks vaatenurgaks elutõelusele ning peab oma maailmakäsitlust kõige paremaks seletama inimese ja maailma olemust. Ainult siis, kui jutt on elu mõttest, ei jää aega rahulikeks akadeemilisteks arutlusteks. Seda rõuavad usk, lootus ja armastus.

Iga päev mattub inimkond miljonite tonnide ajalehtede, ajakirjade ja raamatute alla; sajad raadiojaamad ja televisioonisaatjad annavad eetrisse oma programme. Iga päev lasevad kinod vaatajate silmade eest läbi tuhandeid kilomeetreid filmilinti. Maailm kihab uudistest uusimast moest, populaarseimast laulust, majanduselust, poliitikast, teadusest. Ühed peavad loenguid, jutlusi, näitavad filme, mängivad, laulavad, kirjutavad artikleid ja raamatuid - teised kuulavad, vaatavad, loevad.

Iga kõnemees, vaimulik, luuletaja, jutu- või näitekirjanik, laulude autor, näitleja tahab inimestele midagi öelda, vahendada neile mingit maailmavaadet oma kunsti väljendusvahendite abil. Iga kunstiteos sisaldab enam või vähem varjatud allteksti - faktide reastuses, lausete järjestuses, joones, pinnas ja varjundis. Varjatud mõte on kõiges - filmides, lauludes, telesaadetes, fotodel, teatris, ajakirjanduses. Kuid kõige sugestiivsemalt jõuab see sinuni inimeste kaudu, kellega sa suhtled. Sinu vanemad, sugulased, sõbrad, koolikaaslased, õpetajad, ülemused, tuttavad väljendavad sulle oma maailmavaadet mitte ainult siis, kui nad annavad sulle nõu, õpetavad; mitte ainult siis, kui nad räägivad sellest, mida ise mõtleavad, kuidas näevad maailma, vaid oma ellusuhtumisega, oma käitumisega, mis toimub sinu silmade ees. Selles muljeterägastikus püüab igaüks leida iseennast ja hoiduda langemast pettuse ohvriks, otsib tõdesid, mille nimel elada, täita oma igapäevaseid ülesandeid, mis oleksid suunatud elu eesmärgile ja annaksid elule mõtte.

Anna endale aru, et sulle surub peale hulk maailmavaateid, millest igaüks tahab sind endale võita. Pead alati otsustama, millega sa lähed kaasa, mille kasuks teed valiku. Ära lase end petta, ole ettevaatlik, et sa ei eksiks teelt. Annan sulle nõu: hoidu õpetustest, mis töötavad sind kõige lühemat teed pidi õnnele viia. Neis pole tõtt. Niisugune õnn, mis tuleb kergesti ja ohutult kätte, on tegelikult väga habras ja üürike.

Ära kardä olla järjekindel oma kristliku maailmavaate kujundamisel. Sa mahud siia kõigega, mis sul on - armastusega, sooviga elada täisväärtuslikku elu, oma tulevikuplaanidega, kannatusega, surmaga.

Tõlkis isa R.Ö.

MUNA - ELU SYMBOL

Munale on kogu maailmas ja kõikidel aegadel antud erilise allegooriline tähendus. Erinevate rahvaste kultuuris on muna seostatud looduse kevadise ärkamisega, uue elu tärkamisega.

Maailma tekkimist kosmilisest munast uskusid ka soome-ugrilaste esivanemad. Egas muidu kirjeldaks "Kalevala" maailma tekkimist:

"alumine pool munasta
alamaksi maaemaksi
ülemine pool munasta

Ülapool munarebusta
päikeseksi paistemaie.
Ülapooli valge'esta
kuukeseks kumendamaie;
mis munassa kirjavada,
need tähiksi taeva'alle,
mis munassa mustavada,
need said ilma pilvedeksi."

Ammustest aegadest peale on mune punaseks värvitud. Punasel värvil on uskumuste järgi olnud maagiline tähendus. Pärsia uusaastapäha (20.mail) nimetatakse praegugi punase muna pühaks. Punane värv - vere värv - on ka elu, valguse ja rõõmu värv. Veel praegugi kingib Hiinas iga pereliige vastsündinud poisilapsele punaseks värvitud muna. Hiinast on tuntud ka imetlusväärsete miniatuurmaalingutega kaunistatud munad, millel on kujutatud ajaloolisi isikuid, tegelasi ooperitest, igapäevase elu stseene kui ka imelisi lilleaasu ja maastikke, mis kutsuvad rahulikule mõtisklusele.

Ristiusus on muna saanud erilise koha lihavõttemunana, mida õnnistatakse kirikus ja säilitatakse kodus aukohal. Lihavõttemuna punase värviga mälestatakse Kristuse surma ja Tema valatud verd. Mõnedes maades värvitakse lihavõttemunad mustaks. See viitab Kristuse hauakoopale. Kreekas jäetakse punaseks värvitud munad ühevärviliseks või siis kaunistatakse õrnade kevadiste lehtede ja õitega, mis kinnitatakse munade külge.

Juba ristiusu eelsetel aegadel ohverdati mune egiptuse, kreeka ja rooma jumalustele. Põhjamaadel ja ka mõnel muul Euroopa maal, Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas pandi surnutele mune hauda kaasa. Seega oli muna surmajärgse elu võrdkujuks juba enne, kui sellele omistati kristliku sümboli tähendus. Antiiksetes müsteeriumides tähistas muna inimese kahekordset sündi. Esimene oli inimese loomulik sünd. Teine ehk taassünd tähendas astumist kõrgemale vaimsele tasandile. Teine sünd - "munakoore purustamine" - oli saavutatav askeesi ja meditatsiooniga. Sellele viitavad ka Himaalaja piirkonnas ja Kašmiiris valmistatavad papist munad, mis kaetakse üleni lillemaalingutega. Need viitavad paradiisile, mille saavutab uude ellu läbimurdnud hing.

Tänapäeva Euroopas kaunistatakse lihavõttemune mitmel viisil. Paljudes perekondades on põlvkondade kaupa alal hoitud munakaunistamise traditsioone ja saavutatud sellel alal tõeline kunstimeisterlikkus. Tuntud on Lausitzi sorbide (Saksa DV-s) ja poolakate lihavõttemunad, nn. venelaste "pärlmunad" ja ungarlaste naiivistlikus stiilis lihavõttelambad. Kõik need väljendavad lihavõtte rõõmu ning inimeste ühtekuuluvust.

JUUDAS ISKARIOT: Katse ühest arusaamatust loost aru saada

Juudase tragöödia mõistmiseks tuleks kõigepealt välja selgitada too iseäralik stseen hõbeseeklitega.

Juudas, kelle tegude põhjusi pole evangelistid kirja pannud, läheb templi juhtkonna juurde ja ütleb (vt. Matt. XXVI, 14-16): "Palju te mulle maksate, kui ma tema (st. Jeesuse) teile kätte annan?" Preestrid pakuvad kolmkümmend hõbeseeklit. Ja Matteus lisab ainult, et "sellest silmapilgust peale otsib ta (Juudas) parajat juhust, et teda (Jeesust) ära anda." Markus (XIV, 10-11) ja Luukas (XXII, 1-6) kirjutavad täienduseks, et Templi seltskond rõõmustas ettepaneku üle ja annavad ka mõista, et Jeesuse populaarsus ei lubanud teda vahistada rahva silma all ja sellepärast oli tarvis ühe omase kaasabi. Oli vaja kedagi, kes oleks võinud Jeesust ka ööpimeduses ära tunda.

Kolmkümmend hõbeseeklit. Naeruväärne summa. Keskmise orja hind. Tõsiasi, et Sanhedrin nii vähe pakkus, näitab Templi isandate põlgust: ärgu Juudas arvaku, et tema roll on nii tähtis. Jeruusalemmas leidub veel teisi, kes Naatsareti meest hästi tunnevad ja keda võib ära osta!

Aga miks leppis Juudas sellise viletsa jootrahaga? Kas tal üldse oli raha vaja? Ja kui olekski olnud, miks ta ei pistnud kätt apostlite kassasse, mis seisis niikuinii tema käsutuses? Tema ju majandas grupi materiaalsel elu, ostis leiba, viinamarju ja datleid, pistis kerjusele vahetevahel mõne mündi pihku ja võttis vastu imetlejate, pooldajate ja tervekssaanute toodud annid. Selles ühises rahakotis oli kindlasti palju rohkem kui see nārune peotäis kõlisevat Templi varandust.

Kui rahaküsimus üldse oleks Juudast eriti huvitanud, siis ta ei oleks raisanud päevi, kuid ja aastaid Jeesusega maad mööda ringi uitamiseks. Need, kes otsustasid Meistri järel käia, pidid loobuma kõigest, perekonnast, elukutsest, lōbusatest külapidudest ja muust, mis rõõmustab keskmise kodaniku hinge. Kui Juudas oleks olnud isikliku kasu peal, siis oleks ta küll valinud mõne muu tee. Oleks ju olnud tulusam roomlastega hangeldada, äri teha pärlite, kulla ja klaashelimestega, müüa vürtse ja kalleid parfüüme, ja kasvõi kasvatada ohvritallesid Galilea rammusatel karjamaadel.

Aga Juudas oli jäänud jüngrite hulka.

Arvatavasti oli Jeesus teda fastsineerinud nagu paljusid teisi. Jeesus kuulutas imelist Riiki, vabanemist kõigest kurjast, Iisraeli au ja hiilguse taastamist. Juba ammu oli rahvas Riigi uuesti sūnnist unistanud. Nüüd oli tõusnud õige juht, selles ei saanud olla mingit kahtlust. Alles paari päeva eest oli Jeesus ratsutanud Jeruusalemma - eesli seljakuna see sümboliseerib rahu, ja rahvas oli laotanud oma mantlid tema jalge ette, lehvitanud palmioksi ja hõisanud "Hosha'na Ben David!", "Päästa, Taavet poeg!"

Kirjatargad teadsid, et päästja pidi tulema Taaveti soost ja Taavet oli Jeesuse esiisa. Ja Jeesuse olemus oli kuninglik. Jeesus ei sundinud rahvas vaikima, kui see juubeldas. Järelikult oli ta nõus, et teda peetakse valitsjaks.

Imelikul kombel polnud ka herodes mehi näha. Roomlasedki ei astunud vahel. Muide, nende seas võis juba kohata sõpru või poolehoidjaid. Kes oli too ohvitser, kes laskis oma raha eest juutidele palvekoja ehitada ja kelle haige teenri Jeesus terveks tegi?

Aga igal asjal on oma aeg.

Juudas oli veendunud, et otsustav silmapilk ligines. Paasapühaks tuli inimesi kokku igast maa nurgast. Neid oli nii palju, et nendega võis midagi ette võtta. Aidaku Jumal, aga nüüd oli paras juht roomlased välja ajada ja Herodese palanukuteater kinni panna...

Kuid Jeesuse olemuses tundus midagi võõrastavat, mis käis Juudasele närvid üle. Tema sõnad väljendasid vahel lootust ja usku hiilgavasse tulevikku ja samal ajal teenimist, alistumist, loobumist maapealsetest hüvedest. Näis, et ta raskis vahetevahel iseenele vastu.

Juudas ei saanud Jeesusest aru.

Ega teisedki temast aru saanud. Iid jüngrid ega publik, kes Meistri teed suure õhinaga kokku jooksis. Jeesuse hääl oli veenev, tema pilk tungis hinge põhjadesse, aga tema sõnu polnud alati kerge mõista. Väärtõlgitsusest ja arusaamatusest annavad tunnistust paljud küsimused ja vastused, mis järgnesid Jeesuse kõnedel. Johannes oli vist ainuke, kes taipas, et tema pärasine evangeelium on vaimsem kui teiste kirjapanekud.

Jeesus oli küll mitmel korral maininud sūnnimusi, mis teda ootasid, kuid arvatavasti läksid märkused kannatusest ja samuti ka ülestõusmisest - ühe kõrvast sisse ja teisest välja, sest mujutud ja mured puudutasid inimesi rohkem oma aktuaalsusega.

Ei tohi unustada, et Evangeeliumid pandi kirja alles pärast Nelipühi, mil Püha Vaim tuletas jüngeritele meelde olulised kohad Jeesuse õpetuses ja selgitas nende mõtte. See mida meie nüüdraamatust loeme ei olnud Jeesuse eluajal sugugi nii silmatorkavalt koondatud. Igapäevases kõnes esines palju kõrvalist juttu, kordusi ja variante. Ja nõnda võib ette kujutada, et Juudase kõrvu ja meelde olid jäänud peamiselt suurejoonelised Jumalariigi ennustused, töötused rahust ning õnnest. Neist ahvatlevatest piltidest võiks kasvada illusioon, et tulevane Riik ehitatakse kohe siin Juuda kaljudest tahutud kividega, mille liidab kokku Jumala imejõud maapealseks kantslikuks.

Kujutan ette, et Juudasel oli ärimelne vaistu ja selge poliitiline pilk. Samuti võime kiiresti otsustada. Jeesus paistis vahel liiga passiivne. Ta tõmbus tagasi iga kord, kui kuningatroon vaatepiirile ilmus. Tervelt kolm aastat oli mööda külasid ja linna käidud, imesid tehtud, rahvale lootust antud. Kuhu see Jumalariik siis jäi? Kas peab teda veel kaua ootama?

Aeg oli küps. Võib mõelda, et Juudas pidas kontakti teiste ringkondadega, kus neid küsimusi arutati. Võib-olla olid tal ka oma nuhid, kes teda olukorra üle informeerisid. Milleks muuks pidi ta ühisest kassast raha "varastama", nagu Johannes (XII, 6) talle süüks paneb?

Nüüd või mitte kunagi. Rahva vaimustus oli kõrgpunktis. Kuid vaimustus väsis, kui midagi ei juhtu. Juudas pidi uskuma, et ta oskab situatsiooni paremini hinnata kui Jeesus. Geeniustega on ju ka vahel nii, et nad ei märka kohe, milliseid võimalusi neile elureaalsus ette juhib. Siis peab neid tagant müksama. Juudas oli valmis andma otsustava tõuke.

Jeesus teadis, mida Juudas mõtles. Ja Juudas teadis, et Jeesus teab. Viimasel õhtusöömaajal öeldud sõnad viitavad eelnevatele diskussioonidele sel teemal, millest aga evangelistid ei kõnele ja mis toimusid võibolla nelja silma all. "Mine ja tee ruttu, mis sul teha on," ütleb Jeesus lõpuks ja Juudas tõuseb järsku lauast ja läheb.

Ei tea, kas saalil oli uksi, mida võis vihaselt kinni kinnitada. Igatahes tormab Juudas õõpimedusse, ja sündmustest, mis järgnevad, võime lugeda Pühakirjas.

Juudas oli välja mõelnud plaani, mis pidi kiirustama Riigi tulekut. Ta oli kindel, et kui Jeesus satub vastaste kätte, kes ta võib-olla kõigepealt läbi pekavad, siis sünnib midagi enneolematut. Ei ole ju ettekujutatav, et mees, kes suu-

tis pimedale silmavalguse tagasi anda, deemonid kuulekaks teha, ja kes alles hiljuti toi Laatsruse juba haiseva laiba hauakambri elusana ja värskena välja... tõesti ei ole ettekujutatav, et selline inimene laseb end kohelda nagu röövlit. Mingil viisil annaks Jumal endast märku. Võibolla lööb siis pikne Templisse sisse, või saab Sanhedrin terves koosseisus südamerahanduse, või väriseb Siimoni püha mäeküngas ja inglite vägi ilmub Linna kohale - mitte diskreetselt, nagu Betlema taevas Jeesuse sündimise puhul, vaid Viimsepäeva pasunatega, nii et roomlaste garnisongi ehmatusega üles ärkaks. Juudas paneb Jeesuse olukorda, kus ta peab näitama, et ta on Messias.

Plaan on loogiline. Mitte Jeesuse vastu, vaid tema poolt. Sellega seletub minu arust ka kolmekümne hõbeseekli küsimus. Jeesuse vastased ei tohtinud märgata, et Juudas kavatses neid tegelikult alt vedada. Kui ta oleks pakkunud oma abi Jeesuse vahistamisel tasuta, siis oleks tema zest paistnud kahtlane. Normaalne nuhk ju nõuab palka.

Kuid sündmuste areng võttis hoopis teise kuju. Jeesus laskis end peksta, piinata, talle sülitati näkku, keegi lõi tal ninaluu puruks, nagu Torino surilinal näha on.

Ei juhtunud ühtegi imet.

Ja kui Sanhedrin Jeesuse surma mõistab ja Pilatuse juurde saadab, kuna ainult roomlased tohivad surmaotsust täide saata, siis võtab Juudas nõõri ja poob end üles.

Miks ometigi nõnda?

Jeesuse jüngrina ta pidi teadma, et Jumal võib andestada iga kuriteo inimesele, kes seda südamest kahetseb. Miks ta ei tormanud Kolgatale, langenud risti alla põlvili ja valanud seal välja kogu oma valu?

Aga kas ta kahetses?

Või valdas teda kahetsuse asemel kibe pettumus?

Oli ju nii uskumatu, et imet ei tulnud. See tähendas ilmselt seda, et Jeesusel ei olnud enam endist võimu imesid teha. Tema senine jõuallikas oli kuskil tühjaks jooksnud. Ja nõnda varises kõik kokku, tema enda elu ja õpetus, mida ta oli rahvale jaganud.

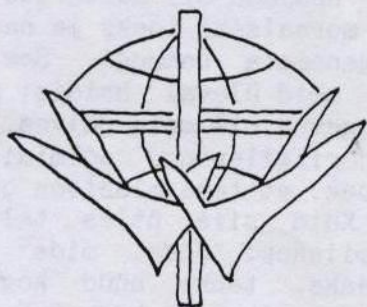
Nii mõtles arvatavasti Juudas. Ka teiste peades liikusid samasugused ideed. Risti allgi mõnitasid möödaminejad: "Siina, kes sa võid lõhkuda Templi ja ta kolme päevaga uuesti üles ehitada, päästa nüüd iseend, kui sa oled Jumala Poeg, ja astu ristilt maha." (Matt. XXVII, 39).

- Samuti pilkasid preestrid ja kirjatari-

gad: "Ta päästis teisi, aga ennast ta ei saa päästa. Astugu nüüd Messias ja Iisraeli kuningas ristilt maha, nii et me näeme ja võime ka uskuda." Kaks terroristi, kes samuti ristil rippusid, sõimasid ja kirusid umbes samade sõnadega. (Vt. Mark. XVI, 31-32)

Kui Jeesus ei olnud Messias, siis ei võinud ka enam loota oodatud Riiki. Siis oli kõik läbi, kõik purunenud, illusioonid ja tõelus. Jäid tähenärijad teoloogid, ülbe ja orjalik Herodes ja roomlased oma kohortidega.

Jehuda Ben Shim'on, Kerioti mees, ei suutnud enam midagi loota, karta ega kahetseda, kuni kõis tema hingamise lõpetas ja ta äkki seisis silm silma vastu oma Loojaga.

KRISTLASTE OMAVAHELINE JAGELEMINE ON KASULIK VAID TUMEDATELE JÕUDUDELE

Sõna "oikumeenia" tuleneb kreeka keelest. ("Oikumene" - asustatud maa) Tänapäevases käsitluses tähistab see eelkõige lahus eksisteerivate kristlike kirikute liikumist ühtsuse poole. Üheks ilusamaks näiteks sellest on Taizé klooster Prantsusmaal. (Vt. "Kiriku Elu", 1989, nr.3 ja 1990, nr.1)

Kuidas suhtub liikumisse Katoliku Kirik? Küsisime seda Lublini Katoliikliku Ülikooli Oikumeenia Instituudi õppejõult i.J.Gajekilt, kes märtsikuus viibis Tallinnas.

Ühtlasi avaldame selles küsimuses ka artikli soome katoliiklikust ajakirjast "Fides".

J.Gajek: "Kõigepealt märkigem, et tänapäevased Ülestõusmispühad on sõna otseses mõttes oikumeenilised, sest nii luterlased, ortodoksid (õigeusklikud) kui ka katoliiklased pühitsevad neid tänavu ühel

ajal (Teatavasti erineb ortodoksne ajaarvestus mitmel pool Lääne kultuurkonnast.) Tõsi, luterlased peavad tiht tähtsamaks Suurt Reedet, ortodoksid Ülestõusmispühapäeva, katoliiklased aga hindavad võrdselt neid mõlemaid.

Oikumeenilises mõttes tähendusrikas on ka kirjakoht, mida Suurel Reedel loetakse Johannese Evangeeliumist: "Püha Isa, hoi neid oma nimes, mille sa oled mulle andnud, et nad oleksid üks, nõnda nagu meie!"

Läbi sajandite on Katoliku Kirik töötanud kristlaste ühtsuse nimel. Paraku pole tema suhted Ida Kirikuga, pärast 11.sajandi kirikulõhet, ning luterlastega, 16.sajandi reformatsiooni järel, olnud kõige paremad.

Praegu tuntud oikumeenilise liikumise eesmärgiga luua kontakte kristlaste vahel, algatasid selle sajandi esimese poolel luterlased. Pärast Vatikani II Kirikukogu (1963-1965) liitus sellega ka Katoliku Kirik. Selles mõttes on katoliiklikus teoloogias eriti tähtsal kohal dekreet "Unitatis reintegratio", kus rõhutatakse, et ristimine ühendab kõik kristlasi.

Praegu võtab Katoliku Kirik osa rohkesti 15 dialoogist, mis toimuvad erinevate kristlike kirikute vahel. Üksteist kuulates ja tundma õppides on võimalik üksteist ka paremini ka mõista. On ju kõigis neis kirikutes palju ühist. Palju arusaamatused on tekkinud lihtsalt üksteise vähesest tundmisest. Dialoogid toimuvad mitmetel tasanditel: regionaalsete (näiteks USA-s), teoloogilistel, organisatsioonilistel.

Millised on oikumeenilise koostöö viljad? Teame juba Taizé kloostrist Prantsusmaal. Ilmunud on mitmeid ühiseid uurimusi (näiteks "Maarja Uues Testamendis"). Ka aitavad kirikud Läänes kristlasi Nõukogude Liidus. Üldse on erinimelist kristlaste suhtlemine Läänes palju vabam kui siin. Targem on ühtsete eesmärgid nimel koos töötada, kristlaste omavahe line jagelemine on kasulik vaid tumedatele jõududele, kes meid niigi on räsinnud.

Maailmas antakse välja mitmeid oikumeenilisi ajakirju. Näiteks "Ecumenica Review", "Unité Chrétienne", "Unité des chrétiens" jt. Tuntud on liikumine "Evangeliseerimine aastaks 2000". Aktiivselt võtab oikumeenilistest algatustest osa ka paavst Johannes-Paulus II."

Intervjueris R.D

ROOSIPARJA LEPITUSERISTIRETK RAHU PARAST MAAILMAS

Käesoleva sajandi katoliku kirikule on avaldanud tugevat mõju Jumalaema ilmumine Fatimas. Mitmel pool maailmas on spontaanselt tekkinud kristlaste ühendusi, milles seatakse sihiks Jumalaema palvete täitmine ning rahuvoitlus roosipärjapalve abil. Üheks niisuguseks organisatsiooniks on Austrias tekkinud Rosenkranz-Sühne-Kreuzzug um den Frieden der Welt (Roosipärja Lepitusristiretk rahu pärast maailmas, lühendatult R.S.K.), mis ühendab 2 070 000 roosipärja palvetajat 107 maalt.

R.S.K-le pani aluse frantsiskaani isa Petrus Pavlicek (1902-1982). 1945. aastal USA sõjavangilaagrist tagasi pöördunud, tegi ta palverännaku Mariazelli Neitsi Maarja pühamusse, et tänada õnneliku koju pääsemise eest ning ühtlasi paluda Austria vabanemist liitlasvägede okupatsioonist. Neitsi Maarja sisendas pühakuju ees palvetavale isa Petrusse mõtte: "Tehke, mis ma teile ütlen!" Need sõnad ei andnud preestrile rahu. Talle meenusid Jumalaema sõnad kolmele karjalapsele 1917. aasta Portugalis: "Kui tehakse, nii nagu mina teile ütlen, saavad paljud hinged lunastatud ja saabub rahu." Mida nõuti inimkonnalt Fatimas? Eelkõige meeleparandust, lepitust tüldes ning roosipärja palvetamist iga päev. Kui maailmasõjas on võimalik panna miljoneid inimesi üksteist tapma, siis ei tohiks olla võimalu organiseerida miljoneid inimesi palvetama rahu eest. Isa Petrus sõitis Viini tagasi ja esitas oma sellekohase plaani orduülematele. Tal lubati katset teha, kuid keelduti igasugusest rahalisest abist. Usna pea algas liikmeks soovijate vool, sest aktiivne preester kasutas värbamiseks kõikvõimalikke vahendeid - raadiojuttusi, rahvamisjonit, rekolektsioone, rändas Fatima Jumalaema kujuga paigast paika.

Esimene suur edu sai liikumisele osaks 1949. aastal, kui Austria piiskoplik konverents tunnustas R.S.K-d. 1955. aastal oli organisatsiooniga ühinenud juba pool miljonit austerlast, kes kõik võtsid kohustuse lugeda iga päev roosipärja, vältida pattu ja tuua lepitavaid ohvreid kaasinimeste eest. Austria vabanemine näis siiski jäävat kättesaamatusse kaugusesse. Veel 1954. aasta detsembris väitis Nõukogude välisminister Molotov, et riigilepingu sõlmimiseks puuduvad igasugused alused. Moskvast Viini naasnud Austria välisminister võttis kohe isa Petrusse ühendust ja ütles talle: "Nüüd saame veel

ainult palvetada."

Äkki saabus ootamatu pööre. Aprillis 1955 sõidab Austria delegatsioon taas Moskvasse ja sõlmib pärast 300 tulemusteta läbirääkimisvooru lõpuks siiski riigilepingu. Liidukantsler Raab tunnistas: "Kõigepealt tuleb tänada Jumalat, et see tund Austriale saabus." 1955. aasta 15. mail - Neitsi Maarjale pühendatud kuu keskel - kirjutatakse riigilepingule alla, roosipärjakuul oktoobris lahkub maalt viimane okupatsioonarmee sõdur. "Tänu tundes Kõigevägevama ees me kirjutame alla ja hüüame rõõmuga: Austria on vaba!" Need sõnad lausus välisminister Figl 15. mail 1955. Ta kinnitas sellega, et Austria vabanemine polnud üksnes ilmalik poliitiline võit. Mõned kaasaegsed suhtusid niisugusesse avaldusse muigega. Liidukantsler Raab vastas skeptikutele nii: "Ma näen juba täna nõndanimetatud valgustatud päid seda fenomeni uurimas ja selgitamas. Kuid ühest tõsiasjast mõõda ei pääse: usujõud oli austerlastele raske ajal moraalseks toeks ja nad pidasid vastu taganemata sammugi. See oli usujõud, mis meid üleval hoidis; meie relv ja meie tugevus oli meie palves."

Pärast riigilepingu sõlmimist arvas isa Pavlicek, et tema missioon on sellega täidetud. Kuid siis ütles talle Leiria (Fatima) piiskop: "Seda, mida te tegite Austria heaks, tehke nüüd kogu maailma heaks." See tähendas kogu R.S.K. liikumisele üleskutset pöörata suuremat tähelepanu maailma viletsustele ja hädadele, palvetada väsimatult rahu eest.

R.S.K. liikmeks astumise soove hakkas saabuma varsti ka Lääne-Saksamaalt, sest piiskopid ja vaimulikud suhtusid sellesse organisatsiooni poolehoiduga. Erilisi teeneid oli värbamistöös piiskop dr. Rudolf Garaberil. Ka Sveitsis ja Lõuna-Tiroolis on palju R.S.K. liikmeid. 70-ndate aastate alguses algas juurdevool Ameerikast. Rõõmustavalt palju saabub kirju liikmeksastumise sooviga Poolast. Esimene mittesaksakeelne haruosakond asutati 2. veebruaril 1984 Padua lähedal Camposampieros.

Et ka lapsi ja noori õhutada roosipärja palvetama, loodi 1980. aastal nende jaoks "Rahuroosipärja" organisatsioon, mis kujutab endast palveosadust R.S.K. raamides.

Veidi enne isa Petrus Pavliceki surma andis kardinal dr. Franz Köning R.S.K.-le consociatio fideliumi staatuse, mis tähendab usklike palveühendust.

Isa Pavliceki tööd jätkab praegu tema endine assistent isa Benno Mikoci OFM. Kõik keskusse või haruosakondadesse saabunud liikmeksastumise sooviavaldused

registreeritakse ning koigile saadetakse kauni kujundusega liikmekaardid. Neli korda aastas ilmub R.S.K. ajakiri "Benedictus Gottesvolk" ("Palvetav Jumalarahvas"), see lähetatakse liikmetele posti teel tasuta. Liikmemaks puudub, kuid keskus Viinis ning haruosakonnad Münchenis, Kreuzlingenis (Sveits), Bozenis (Itaalia) ja Konstanzis on tänuksandajate vabatahtlike annetuste eest.

Ära märkimata ei saa jätta ka tõsi- asja, et igal kuul ohverdatakse kõigi elavate ja surnud R.S.K. liikmete eest kolm Püha Missat (Fatimas, Cęstochowas ja Wienis). R.S.K. rahuataksiooni liikmeid kutsutakse üles värbama üha uusi roosi- pärja palvetajaid.

Nagu eeltoodud ülevaatest nähtub, on R.S.K. välja kasvanud Jumalaema sõnumist Fatimas. Kokkuvõttes on palveühendusel kolm kandvat ülesannet:

1. Neitsi Maarja eluterve austamise levitamine ja edendamine. Neitsi Maarja austamisel on sügavad juured Pühakirjas ja Kiriku õpetuses. II Vatikani kiriku- kogu konstitutsioon Kiriku kohta ning paavst Johannes Paulus II Maarjale pühen- datud entsükliia kordavad taas, et Maarja austamine on ilmutuse kui terviku lahuta- matu koostisosa, mida kinnitab Kiriku pärimus. Jumalaema suunab meid kaasaja probleemide juurde. Tähtis koht on siin R.S.K. ajakirjal, aga ka mitmel pool Euroopas korraldatavatel rekollektsioonidel ning usulis-teoloogilise kirjanduse väljaandmisel ja levitamisel liikmete seas.

2. Fatima sõnumi selgitamine ja tutvustamine laiale avalikkusele. R.S.K. sooviks on tuua inimestele lähedale kaks põhimõtet, mis domineerisid Jumalaema sõnumis Luciale, Francescole ja Jacinta- le. Esiteks asendava lepituse mõiste. Siin tuleb selgeks teha, et lepitus ja ohver tähendavad: patu vältimist, lait- matust ja kohusetunnet kutsetöös ja iga- päevases perekonnaelus; haiguste, saa- tuselõkkide ja vanadusnõrkuse kannat- likku talumist; vabatahtlikult valitud ohvreid, näiteks paastumine, loobumine telerist, kinost, muudest meelelahutus- test jms. Teiseks tahab R.S.K. meelde tuletada roosipärjapalve mediteerivat iseloomu: "Nagu ihu ilma hingeta, nii on roosipärg ilma meditatsioonita" (paavst Paulus VI). R.S.K. levitab erinevaid roo- sipärja saladuste vaatlusi nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele.

3. "Ühine palve on jõud, mis toob maa peale Jumala halastuse." See on isa Pet- rus Pavlicecki põhimõte, mida R.S.K. püüab ellu viia, toetudes meie Issanda Jeesuse

Kristuse sõnadele: "Kui kaks teie seas ühel nõul on maa peal mingi asja pärast, mida nad iial paluvad, see saab neil minu Isa käest, kes on taevas" (Mt 18,19). Silmas pidades Neitsi Maarja su- ri ilmutusi palvetavad Roosipärja Lepi- tusristiretke liikmed inimeste pöördumise eest Jumala juurde, rahu eest maailma- ordu- ja preestrikutsumuse puhastumise, tärkamise eest, perekondade kristlik- uuenemise eest.

Valmisolekust astuda R.S.K. liikmek- tuleb teatada keskusesse Wienis või haru- osakondadele. Aadressid on järgmised:

Zentrale des RSK
Zweigstelle des RSK
A-1011 Wien, Postfach 695
D-8000 München 71
Franziskanerplatz 4
Wolfratshauser Strasse 350
Österreich
Bundesrepublik Deutschland

Zweigstelle des RSK
CH-8280 Kreuzlingen
I-39100 Bozen
Postfach 621,
Talfergasse 14
Hr. Richard Geisser
Frl. Hildegunde Dellantonio

Werbestelle des RSK
D-7750 Konstanz
Buchnerstrasse 5

Me elame põhiolemuselt protestantliku Maarjamaal, kus on üsna vähe neid, kes oskavad austada Neitsi Maarjat. Olla siin katoliku kiriku liige tähendab seepärast suurt vastutust. Üks asi, mida iga Maarjamaa katoliiklane saab teha oma maa rahva heaks, on väsimatu palvevalve: "Palvetage, palvetage roosipärja!" See on kindlaim tee sisemise ja ka välise vaba- duse juurde. Tuleb kaaluda oma võimalusi ja otsustada.

Ülo Pärnik Tartu kogudusest

vi.

R

Egi-na cæ-li • læ-tá-re, alle-lú-ia: Qui-a quem me-

ru- i-sti portá-re, alle-lú-ia: Re-surréxit, sic-ut di-xit, al-

le-lú-ia: O-ra pro no-bis De-um, alle-lú-ia.

Tae-va Ku-nin-gan-na, rõõ-mus-ta, hal-le-luu-ja!

Jee-sus, ke-da Si-na o-led kand-nud, hal-le-luu-ja!

Tõu-sis sur-nuist, na-gu lu-bas, hal-le-luu-ja!

Pal-ve-ta mei-e eest Sa, hal-le-luu-ja!

Siinööda on väike näide
bisutki leevendada põnda, mis
meil valitseb katoliikliku
algupäraga lihtsate laulude
osas, mida igauks võiks nii
kirikus kui kodus laulda.

Gregoriaani koraalide
tõlkimine eesti keelde on seotud suurte probleemidega, millega on tuttav vist iga muusikust katoliiklane. Kui ladinakeelsetes lauludes ei pöörata muusika ja teksti rõhkude kokkulangemisele sageli peaaegu mitte mingit tähelepanu, siis eestikeelses tõlkes on õiged rõhud väga olulised. See ringimus seab tõlkija raskesse olukorda, eriti kui tegemist pole kindlameetrumilise tekstiga. Mõnda laulu ilmselt ei õnnestugi eesti keelde ümber panna, või siis on see väga pikaajaline ja keeruline töö.

Palju on vaieldud selle üle, kas gregoriaani koraale üldse tõlkida. Allakirjutanu on sel teemal vestelnud saksa, inglise, vene, läti ja soome kultuuride esindajatega. Väga autoriteetsete isikute arvamused lähevad täiesti lahku. Ilmselt peab lahenduse iäma iga inimese isikliku maitse otsustada. Kellele tõlkimine ei meeldi, see saab laulmiseks kasutada ladinakeelset originaali, eestikeelseks palvetamiseks isa Reinu tõlget seni veel poolleliolevast käsikirjalisest palveraamatust. Kuna gregoriviisiga kokkusobitamiseks tuli veidi nii muuta melodiat (nagu seda teeb näiteks ka sakslaste kõige autoriteetsem katoliiklik lauluraamat "Gotteslob") kui ka lühendada teksti, tooksin siinkohal ära ülalmainitud originaaltõlke. Kui palvetame "Taeva Kuningannat" ilma seda (gregoriviisil) laulmata peaks alati kasutama alljärgnevat teksti.

K.T.M. Tartu kogudusest

Taeva Kuninganna, rõõmusta,
halleluuja!
Sest Jeesus, keda Sina oled kandnud,
halleluuja!
Tõusis surnuist, nagu Ta lubas,
halleluuja!
Palveta meie eest,
halleluuja!

